

Phân tích Bài ca ngất ngưỡng hay nhất

Các bài mẫu [phân tích Bài ca ngất ngưỡng](#) của tác giả Nguyễn Công Trứ dưới đây chắc chắn sẽ là tài liệu cần thiết cho các em học sinh lớp 11 chuẩn bị cho các kì thi sắp tới. Hôm nay [Top 10 Branding](#) sẽ tổng hợp **Top 15 bài phân tích bài thơ Bài ca ngất ngưỡng hay nhất**. Hãy cùng cùng tôi tìm hiểu nhé!

Xem thêm:

[Dàn ý Bài ca ngất ngưỡng](#)

[Sơ đồ tư duy Bài ca ngất ngưỡng](#)

#phantichbaicangatnguong #danybaicangatnguong

#sodotuduybaicangatnguong

Phân tích bài thơ Bài ca ngất ngưỡng

Nếu được phép hiểu con người một cách giản đơn thì nhìn vào cụ Uy Viễn tướng công ta sẽ thấy rõ hai nét: Thấm nhuần đến chân tơ kẽ tóc đạo trung hiếu Nho gia và ý thức rất rõ về tài đức của mình, cố đem hết tài đức ấy cống hiến để làm nên sự nghiệp và danh tiếng để đời. Chí hướng và nhiệt huyết ấy ít ai bì kịp. Nguyễn Công Trứ – ông quan kinh bang tế thế lại có một tâm hồn nghệ sĩ, cống hiến thì hết mình nhưng việc xong, công thành, lại tự thưởng cho mình được vui chơi – vui chơi thanh nhã: Nợ tang bỗng một khi đã trắng thì vỗ tay reo và thơ túi rượu bầu, hoặc hẹn với những ông cao niên tiên ẩn sĩ nào đó ở tận chốn thâm sơn cùng cốc và thả hồn theo nào địch nào đàn...

Có thể coi Bài ca ngất ngưỡng là một bài tự thuật ngắn gọn có ý nghĩa tổng kết cuộc đời và tính cách của Uy Viễn ướng công Nguyễn Công Trứ. Lời lẽ gọn mà vẫn đủ. Điệu thơ gửi vào thể ca trù nhiều tự do, ít khuôn phép, là thơ mà cũng là ca, là nhạc.

Vũ trụ nội mạc phi phận sự

Ông Hi Văn tài bộ đã vào lồng.
Khi Thủ khoa, khi Tham tán, khi Tổng đốc Đông,
Gồm thao lược đã nên tay ngất ngưỡng.
Lúc bình Tây cờ đại tướng,
Có khi về Phủ doãn Thừa Thiên.
Đô môn giải tổ chi niên,
Đạc ngựa bò vàng đeo nhứt ngưỡng.
Kìa núi nọ phau phau mây trắng.
Tay kiếm cung mà nên dạng tử bi
Gót tiên theo đủng đỉnh một đôi dì.
Bụt cũng nức cười ông ngất ngưỡng.
Được mất dương dương người thái thượng,
Khen chê phơi phới ngọn đông phong,
Khi ca, khi tửu, khi cắc, khi tùng.
Không Phật, không Tiên, không vướng tục.
Chẳng Trái, Nhạc cũng vào phường Hàn, Phú.
Nghĩa vua tôi cho trọn vẹn đạo sơ chung,
Trong triều ai ngất ngưỡng như ông!

Không rõ tựa đề bài thơ này tự cụ đặt hay người sưu tập đưa vào, nhưng tinh thần chung vẫn là kể nói lên sự ngất ngưỡng. Không chỉ ở đầu đề mà toàn bài

còn có thêm bốn chữ nữa, một sự cố ý trùng lặp thành điệp khúc, đúng vào chỗ tóm tắt và đúc kết một ý bày lên trên hay ẩn giấu ở dưới.

Phong thái ấy của Nguyễn Công Trứ vốn có từ nhỏ nhưng nó bộc phát mạnh mẽ và không giấu giếm hất là sau thời điểm Đô môn giải tổ chi niên (được trả ấn từ quan, vua cho về nghỉ). Bởi dù sao trong một thái độ ngất ngưỡng như thế không bao giờ được phép lọt vào mắt vào tai các vua chuyên chế của triều Nguyễn.

Cho nên mở bài vẫn phải phô ra cái nét thứ nhất (như bên trên đã giải bày): Vũ trụ nội mạc phi phận sự, tác giả đặt mình ngang tầm vũ trụ nhưng rồi cũng khiêm tốn, kín mà hở nói tiếp ngay: Ông Hi Văn tài bộ đã vào lồng. Vào lồng là vào khuôn phép vua chúa nhưng vẫn là chật hẹp, tù túng trái với bộ đội trời đạp đất của ông.

Nhà thơ vừa mới tự đề cao vai trò của mình trong vũ trụ ở câu thứ nhất thì lập tức tự chê mình đã đem cái tài ba ấy nhốt vào lồng ở câu thứ hai nhưng dù sao vẫn nổi hẳn lên sự khoan khoái, tự hào khi nhắc tới đôi cái móc của đời mình, dù mỗi sự kiện chỉ nhắc đến bằng vài chữ, như bất cần, không có gì quan trọng.

Khi thủ khoa, khi Tham tán, khi Tổng đốc Đông.

Lúc bình Tây cờ đại tướng,

Có khi về Phủ doãn Thừa Thiên.

Giọng thơ kể toàn chuyện lớn lao hiển hách mà nghe như nói chơi. Đỗ Thủ khoa (đỗ đầu cử nhân khoa thi hương), làm Tham tán quân sự...chức vị ấy nói sơ qua cũng được. Nhưng làm đến Tổng đốc Hải An (Hải Dương và Quảng Yên), một chức quan to trong tỉnh hay lĩnh chức đại tướng bình Tây (xứ Tây Nam nước ta) mà chỉ gọi cộc lốc khi Tổng đốc Đông và bình Tây, cờ đại tướng thì thật sự Nguyễn Công Trứ không coi những chức tước ấy đều là vẻ vang lớn nhất đối với mình.

Tất cả chỉ là phận sự trong vũ trụ, đến tay mình thì làm, cái cốt yếu đã làm hết lòng hết sức. Chẳng phải cụ đã từng nói: Làm tổng đốc tôi không lấy làm vinh, làm lính tôi cũng không coi là nhục đó sao?. Cho nên, câu tổng kết: Gồm thao lược đã nên tay ngất ngưỡng khẳng định, đối với công danh, dù Tổng đốc, dù đại tướng cụ coi cũng nhẹ tênh. Đó là một loại ngất ngưỡng.

Tiếp theo là một hành ngất ngưỡng hơi bất thường: người giàu sang thì cưỡi ngựa, còn cụ lại cưỡi bò và cho bò đeo đạc ngựa:

Người đời bảo cụ khác người, có kẻ cho là cụ đặt mình lên trên dư luận. Xét ra có thể còn xa hơn thế, cụ cho bò đeo nhạc ngựa cũng là một cách chơi ngô nghê. Hơn nữa, hành động ấy xảy ra ngay sau ngày cụ về nghỉ việc quan. Vừa nêu rõ năm tháng mình thôi đeo ấn vua ban, đô môn giải tổ chi niên (giải tổ có nghĩa là cởi dây đeo ấn) thì lại cho ngay bò mình cưỡi đeo nhạc ngựa để cho nó cùng ngất ngưỡng như mình? Ai suy diễn ra điều này chắc không khỏi cho hành vi của cụ là xấu xược. Đó là hai thứ ngất ngưỡng.

Ba là ngất ngưỡng cả với Bụt:

Kìa núi nọ phau phau mây trắng,

Tay kiếm cung mà nên dạng từ bi.

Gót tiên theo đủng đỉnh một đôi dì,

Bụt cũng nực cười ông ngất ngưỡng.

Cười bò lên thăm chùa ở núi Nài mây phủ trắng phau, cụ cười mình là: Tay kiếm cung mà nên dạng từ bi, kỳ thực đó là cái dạng thôi. Bởi theo hầu cụ có một đoàn gót sen " tiên nữ" đủng đỉnh một đôi dì là các cô ả đầu. Không những chẳng từ bi chút nào mà còn bất kính là đằng khác. Tuy vậy nhưng vẫn rất tự nhiên. Và cụ khiến Bụt không những chẳng chau mày quở trách mà còn nực cười độ lượng với ông quan thượng già.

Đến chùa, cụ đâu có lễ Phật mà bày tiệc ca hát, một tiệc hát ả đào có cả đàn kịch, trống phách hân hoan. Nhà chùa chắc cũng vì nể ụ cụ mà làm lơ. Cụ được tất cả tụi lụy mà lâng lâng bay bổng trên chín tầng mây, phơi phơi luồng ấm mát của gió xuân.

**Top 15 bài phân tích bài thơ Bài ca
ngất ngưỡng hay nhất**